

BÀI THAM LUẬN

Phục vụ Hội nghị toàn quốc triển khai chương trình giám sát của Quốc hội năm 2024

Thường trực Ủy ban Pháp luật

Được sự cho phép của Ban Tổ chức, thay mặt Thường trực Ủy ban Pháp luật tôi xin báo cáo tóm tắt kết quả thực hiện chương trình giám sát năm 2023 của Ủy ban Pháp luật và một số giải pháp trọng tâm triển khai thực hiện chương trình giám sát năm 2024, cụ thể như sau:

1. Đánh giá việc thực hiện chương trình giám sát năm 2023

Chương trình giám sát năm 2023 của Ủy ban Pháp luật được Ủy ban thông qua sớm, từ đầu quý IV năm 2022, tạo thuận lợi cho việc xây dựng kế hoạch, chủ động triển khai. Các hoạt động giám sát đã bám sát chương trình giám sát của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội và yêu cầu, chỉ đạo của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chủ tịch Quốc hội, gắn kết với công tác xây dựng pháp luật của Ủy ban, cụ thể như sau:

- Ủy ban Pháp luật cử thành viên tham gia các Đoàn giám sát chuyên đề của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội năm 2023, tích cực tham gia các hoạt động giám sát theo kế hoạch; đồng thời, theo thẩm quyền được giao, Ủy ban Pháp luật tổ chức giám sát chuyên đề “*Việc thực hiện chính sách, pháp luật về quản lý, vận hành và cải tạo, xây dựng lại nhà chung cư*”. Kết quả giám sát đã đóng góp thêm cơ sở lý luận và thực tiễn phục vụ công tác thẩm tra, tiếp thu, chỉnh lý dự thảo Luật Nhà ở (sửa đổi) trình Quốc hội thông qua tại kỳ họp thứ 6.

- Đề tháo gỡ vướng mắc trong thực tiễn và chuẩn bị sửa đổi Luật Công chứng¹, Ủy ban Pháp luật đã tổ chức Phiên giải trình về “*việc thực hiện một số quy định của pháp luật về hoạt động công chứng*”. Sau Phiên giải trình, Thường trực Ủy ban Pháp luật đã có Báo cáo kết quả và Kết luận Phiên giải trình, trong đó đề xuất một số kiến nghị để khắc phục các vướng mắc, bất cập, nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực hiện pháp luật về công chứng trong thời gian tới.

- Công tác thẩm tra các báo cáo của Chính phủ đối với những nội dung thuộc lĩnh vực phụ trách được thực hiện với nhiều cải tiến, đổi mới. Thường trực Ủy ban Pháp luật đã chủ động tham mưu Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành các văn bản về “*Một số yêu cầu về nội dung Báo cáo của Chính phủ về tình hình thi hành Hiến pháp, luật, nghị quyết của Quốc hội, pháp lệnh, nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội*”, *Đề cương Báo cáo về công tác tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo về hành chính của cơ quan hành chính nhà nước các cấp, Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân, Kiểm toán nhà nước, làm cơ sở*

¹ Theo Chương trình xây dựng luật, pháp lệnh năm 2024, dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Công chứng được Quốc hội cho ý kiến lần đầu tại kỳ họp thứ 7 (tháng 5/2024).

nâng cao chất lượng chuẩn bị báo cáo hằng năm của Chính phủ về các lĩnh vực công tác này trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Quốc hội; chủ trì tham mưu, giúp Ủy ban Thường vụ Quốc hội tổ chức thành công Hội nghị toàn quốc lần thứ nhất triển khai luật, nghị quyết của Quốc hội khóa XV (tháng 9/2023).

- Hoạt động giám sát văn bản quy phạm pháp luật được Thường trực Ủy ban Pháp luật chú trọng theo đúng yêu cầu tại Nghị quyết số 560/NQ-UBTVQH15 ngày 22/7/2022 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Qua giám sát 116 văn bản thuộc kỳ giám sát, đã phát hiện 15/61 văn bản quy định chi tiết thi hành luật ban hành chậm, 04 văn bản có quy định chưa phù hợp. Thường trực Ủy ban Pháp luật đã chủ động làm việc với các Bộ có liên quan, đến nay đã có 03 văn bản được sửa đổi, bổ sung, thay thế⁴. Kết quả giám sát văn bản đã được Tổng Thư ký Quốc hội tổng hợp báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

- Việc tổ chức tiếp nhận, xử lý đơn thư khiếu nại, tố cáo, kiến nghị của cá nhân, cơ quan, tổ chức gửi đến Ủy ban Pháp luật, Thường trực Ủy ban Pháp luật được tiến hành thường xuyên, nghiêm túc, không có tình trạng tồn đọng đơn thư khiếu nại, tố cáo⁵.

Qua thực hiện nhiệm vụ giám sát trong năm 2023, Thường trực Ủy ban Pháp luật nhận thấy còn có một số khó khăn, vướng mắc như sau:

(1) Một số nội dung giám sát của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội có phạm vi rộng, tính chuyên sâu cao, trong khi thời gian và nguồn lực thực hiện của các cơ quan của Quốc hội nói chung và Thường trực Ủy ban Pháp luật, Vụ Pháp luật nói riêng còn hạn chế, dẫn đến khó khăn trong việc thực hiện giám sát, theo dõi, đôn đốc việc triển khai thực hiện những yêu cầu, kiến nghị sau giám sát.

(2) Còn tình trạng cơ quan chịu sự giám sát chưa bảo đảm tiến độ, chất lượng báo cáo theo yêu cầu; một số yêu cầu tại các nghị quyết về giám sát chuyên đề của các cơ quan của Quốc hội chưa được nghiêm túc triển khai thực hiện; việc theo dõi, đôn đốc kiến nghị giám sát cũng chưa thực sự quyết liệt, thường xuyên...

(3) Đối với công tác giám sát giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo của công dân, Ủy ban Pháp luật luôn quan tâm đôn đốc các Bộ, ngành có liên quan giải quyết đúng thời hạn. Tuy nhiên, một số cơ quan được đôn đốc vẫn chưa có văn bản trả lời.

(4) Tuy đã có nhiều cố gắng nhưng trong hoạt động của Ủy ban, Thường trực Ủy ban Pháp luật vẫn chưa khắc phục được sự thiếu cân đối giữa hoạt động xây dựng pháp luật với hoạt động giám sát. Việc vừa phải bảo đảm tham gia đầy

⁴ Trong đó có 02 văn bản liên quan đến phát triển, quản lý nhà ở xã hội và cải tạo, xây dựng lại nhà chung cư đã được nghiên cứu, xem xét xử lý trong dự thảo Luật Nhà ở (sửa đổi) trình Quốc hội thông qua tại kỳ họp thứ 6.

⁵ Tính từ tháng 01/2023 đến ngày 15/9/2023, Ủy ban Pháp luật đã tiếp nhận và xử lý toàn bộ 437 đơn thư khiếu nại, tố cáo, kiến nghị.

đủ các hoạt động của Đoàn giám sát, nhất là trong trường hợp Đoàn giám sát tổ chức đoàn đi làm việc với các cơ quan, địa phương và phải bảo đảm không ảnh hưởng tới các hoạt động khác của Thường trực Ủy ban Pháp luật cũng là một thách thức lớn đối với các đồng chí trong Thường trực Ủy ban.

2. Một số giải pháp trọng tâm trong việc triển khai thực hiện chương trình giám sát năm 2024

2.1. Nhiệm vụ giám sát trọng tâm của Ủy ban Pháp luật trong năm 2024

Theo Chương trình giám sát của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội năm 2024, bên cạnh những nhiệm vụ giám sát thường xuyên thuộc chức năng, nhiệm vụ theo quy định của pháp luật, Ủy ban Pháp luật được giao chủ trì tham mưu, giúp Đoàn giám sát của Ủy ban Thường vụ Quốc hội giám sát chuyên đề “*Việc thực hiện chính sách, pháp luật về đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập giai đoạn 2018 - 2023*”; phối hợp với Ủy ban Kinh tế tham mưu, phục vụ Đoàn giám sát chuyên đề của Quốc hội về “*Việc thực hiện chính sách, pháp luật về quản lý thị trường bất động sản và phát triển nhà ở xã hội từ năm 2015 đến hết năm 2023*”. Ủy ban Pháp luật xác định đây là các nhiệm vụ giám sát trọng tâm rất quan trọng, cần dành nhiều thời gian, công sức để bảo đảm chất lượng giám sát.

2.2. Một số giải pháp để thực hiện tốt chương trình giám sát trong năm 2024

Thứ nhất, thực hiện đồng bộ các giải pháp đổi mới nâng cao chất lượng, hiệu quả giám sát theo Kết luận số 843-KL/ĐĐQH15 ngày 03/8/2022 của Đảng đoàn Quốc hội.

Thứ hai, tiếp tục nâng cao tính chủ động, trách nhiệm trong việc theo dõi, đôn đốc và giám sát Chính phủ, các Bộ, ngành, địa phương trong tổ chức thực hiện luật, nghị quyết thuộc phạm vi phụ trách của Ủy ban; đặc biệt chú trọng hoạt động giám sát việc ban hành văn bản quy định chi tiết, qua đó kịp thời phát hiện, kiến nghị sửa đổi, bãi bỏ văn bản có nội dung trái pháp luật, không còn phù hợp, kịp thời tháo gỡ vướng mắc, đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Thứ ba, tăng cường hơn nữa công tác phối hợp giữa Hội đồng Dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội trong hoạt động tiếp công dân, xử lý đơn thư và giám sát việc giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân, đặc biệt là các vụ việc phức tạp, được dư luận quan tâm.

Thứ tư, tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện cách thức tổ chức và hoạt động của các đoàn công tác, tổ khảo sát bảo đảm gọn nhẹ, khoa học, hiệu quả, phân công cụ thể, xác định rõ trách nhiệm của thành viên Đoàn giám sát; công chức giúp việc các đoàn công tác cần phát huy hơn nữa tinh thần chủ động, sáng tạo trong tham mưu, phục vụ đối với những nội dung được phân công.

Thứ năm, tiếp tục nâng cao hiệu quả của công tác bảo đảm đối với hoạt

động giám sát của Quốc hội, trong đó có việc xây dựng cơ sở dữ liệu phục vụ việc chia sẻ thông tin, tài liệu; xây dựng các tài liệu hướng dẫn tổ chức các hoạt động giám sát; tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động của Đoàn giám sát; bảo đảm kinh phí và các điều kiện cần thiết khác cho các hoạt động của Đoàn giám sát.

2.3. Để triển khai có hiệu quả giám sát chuyên đề về “Việc thực hiện chính sách, pháp luật về đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập giai đoạn 2018 - 2023”, Thường trực Ủy ban Pháp luật có một số kiến nghị, cụ thể như sau:

Thứ nhất, đề nghị Chính phủ, các cơ quan, tổ chức chịu sự giám sát và tổ chức có liên quan cần bám sát đề cương, kế hoạch để chuẩn bị báo cáo theo đúng yêu cầu được đề cương báo cáo giám sát đề ra, bảo đảm chất lượng, tiến độ; trong quá trình chuẩn bị báo cáo, nếu có khó khăn, vướng mắc thì cần trao đổi ngay với Thường trực Đoàn giám sát. Đề nghị Chính phủ chỉ đạo Bộ Nội vụ, Bộ Tài chính, các cơ quan có liên quan thống nhất về cách thức tổng hợp, lấy số liệu, bám sát yêu cầu về nội dung trong các đề cương.

Thứ hai, đề nghị các Đoàn đại biểu Quốc hội, các Bộ, ngành, địa phương, tổ chức, đơn vị được Đoàn giám sát dự kiến tổ chức giám sát, làm việc có sự phối hợp chặt chẽ, cung cấp đầy đủ, kịp thời, chính xác những thông tin, tài liệu cần thiết mà Đoàn giám sát đề nghị.

Thứ ba, đề nghị thành viên Đoàn giám sát, Tổ giúp việc, đặc biệt là các thành viên là đại diện Thường trực Hội đồng Dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội, các đơn vị thuộc Văn phòng Quốc hội tiếp tục đề cao trách nhiệm, chủ động sắp xếp, bố trí thời gian nghiên cứu tài liệu, báo cáo, tham gia đầy đủ, tích cực vào các hoạt động của Đoàn giám sát. Thường trực Ủy ban Pháp luật rất mong tiếp tục nhận được sự quan tâm chỉ đạo thường xuyên của Đồng chí Chủ tịch Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội để hoàn thành nhiệm vụ giám sát theo kế hoạch.

Trên đây là một số ý kiến Thường trực Ủy ban Pháp luật xin tham gia tại Hội nghị toàn quốc triển khai chương trình giám sát của Quốc hội năm 2024.

Trân trọng cảm ơn Hội nghị.